

N:o 16.

Ank. till Riksd. kansli den 26 april 1900, kl. 1 e. m.

Andra Kammarens första tillfälliga utskotts utlåtande n:o 5, i anledning af väckt motion om skrifvelse till Kongl. Maj:t angående meddelande af redogörelse för de af Kongl. Maj:t eller på grund af Kongl. Maj:ts bemyndigande tillsatta komitéers och liknande beredningars verksamhet m. m.

Andra Kammaren har till sitt första tillfälliga utskott hänvisat en af herr *David Bergström* väckt motion, n:o 155, i hvilken föreslås,

»att Riksdagen måtte i skrifvelse till Kongl. Maj:t anhålla, att Kongl. Maj:t ville, såsom bihang till 'Berättelsen om hvad i rikets styrelse sedan nästföregående lagtima riksdags sammanträde sig tilldragit' eller annorledes, årligen meddela Riksdagen redogörelse för de af Kongl. Maj:t eller på grund af Kongl. Maj:ts bemyndigande tillsatta komitéers och liknande beredningars verksamhet, med uppgift om när respektive komitéer blifvit tillsatta, hvilka deras ledamöter äro, mellan hvilka tider de eller deras subkomitéer under det senaste året sammanträd, samt huru långt deras arbete under senaste året fortskridit.»

Motionären andrager till stöd för detta förslag, att såsom redan i en annan motion vid innevarande riksdag (n:o 119 i Andra Kammaren, af herr *Bih. till Riksd. Prot. 1900, 8 Sami. 2 Afd. 2 Band. 11 Häft. (N:o 16).* 1

C. J. Öberg) blifvit framhållet, hade regeringen, framför allt när det gälde frågor af större betydhet, allt mer och mer börjat tillita biträde af komitéer, för att med stöd af den allsidiga och grundliga utredning, man på denna väg beräknade vinna, bereda möjlighet för en lösning af dessa frågor. Särskildt på sista tiden hade ett betydande antal komitéer varit i verksamhet, och i många fall hade Riksdagen sjelf anvisat denna väg för viktiga ärendens beredande.

Då komitéarbetet på detta sätt blifvit ett led och ett ytterst viktigt led i hela det förberedande lagstiftningsarbetet, vore det gifvetvis af stort intresse för Riksdagen att åtminstone i hufvuddragen erhålla kännedom om fortgången af de olika komitéernas verksamhet. Något slags öfversigt häröfver meddelades emellertid icke för närvarande åt Riksdagen, och för den enskilde riksdagsmannen torde det ofta vara rätt besvärligt att erhålla upplysningar om huru långt man hunnit i behandlingen af den eller den frågan.

Denna nu påpekade brist borde lätt kunna afhjelpas. Det borde vara ringa besvär för vederbörande departementschefer att infordra och för vederbörande komité-ordförande och -sekreterare att inkomma med upplysningar om huru långt de olika komitéernas arbeten under året fortskridit. Och dessa upplysningar, som naturligtvis icke behöfde sväfvat ut på bredden, borde lätteligen kunna sammanföras till en kortfattad redogörelse, hvilken kunde såsom bihang till »Berättelsen om hvad i rikets styrelse sedan sista riksdags sammanträde sig tilldragit» eller annorledes meddelas Riksdagen.

Motionären framhåller till sist, att han från flere olika håll inom Riksdagen försport, att man funne en dylik redogörelse önskvärd.

För att blifva i tillfälle att bedöma denna frågas omfattning och betydelse har utskottet genom den enligt § 46 riksdagsordningen förordnade statsrådsledamot från vederbörande departement förskaffat sig uppgift å dels samtliga komitéer och liknande beredningar, som af Kongl. Maj:t eller på grund af Kongl. Maj:ts bemyndigande blifvit tillsatta och fortfarande äro i verksamhet på så sätt, att de icke ännu till Kongl. Maj:t eller till vederbörande statsmyndighet afgifvit slutligt utlåtande i alla de ärenden, för hvilkas utredning respektive komité eller beredning blifvit tillsatt, dels tiden för hvarje sådan komités eller berednings tillsättning, dels slutligen ledamöterna i hvarje dylik komité eller beredning.

De meddelade uppgifterna äro af följande innehåll:

Justitiedepartementet.

Uppgift angående de komitéer, som under justitiedepartementet äro i verksamhet:

Komitén med ändamål att vidtaga en revision af gällande legostadga och i sammanhang dermed taga i öfvervägande frågan om införande af sådana särskilda bestämmelser, som må finnas erforderliga till beredande af skydd åt i behörig ordning ingångna arbetsaftal. Komitén tillsatt den 27 oktober 1899. Till ledamöter i komitén förordnades 7 personer, nemligen: landshöfdingen *Robert Dickson*, ordförande, häradshöfdingen *Johan Henrik Olaus Wold*, kontraktsprosten *Lars Albert Sjöholm*, bruksegaren *Josef Samuel Frithiof Stephens*, rådmannen *Theodor Zetterstrand*, hemmansegaren *Ola Persson* i Rinkaby och häradsdomaren *Jöns Bromée* i Billsta.

E. Quensel.

Utrikesdepartementet.

Sedan ordföranden i Riksdagens Andra Kammars första tillfälliga utskott genom skrifvelse den 16 innevarande mars till herr statsrådet begärt vissa uppgifter från samtliga regeringsdepartement rörande af Kongl. Maj:t tillsatta, i verksamhet varande komitéer, får undertecknad för hvad kongl. utrikesdepartementet angår, äran meddela, att någon komité för beredande af något under departementets handläggning hörande ärende icke för närvarande finnes tillsatt:

v. Ditten.

Kabinettssekreterare.

Landtförsvarsdepartementet.

Uppgift å de komitéer, tillsatta på kongl. landtförsvarsdepartementets föredragning, hvilka ännu icke afgifvit slutligt utlåtande:

1) Genom nådigt bref den 23 januari 1899 tillsatte Kongl. Maj:t en komité, bestående af chefen för fjerde arméfördelningen, generalmajoren m. m. *H. Gadd* såsom ordförande, samt öfversten och chefen för Vestgöta regemente m. m. *A. F. von Matern*, majoren vid Svea lifgarde *L. H. Tingsten* och stabschefen hos inspektören för kavalleriet, majoren vid generalstaben m. m. grefve *E. C. G. Oxenstierna* såsom ledamöter, att utarbета och afgifva underdånigt förslag till reglemente för arméns tjenstgöring i fält, med hvad dertill hörer; den 4 augusti 1899 förordnades chefen

för Smålands husarregemente m. m. *K. G. Bildt* att jemväl vara ledamot i samma komité.

2) Jemlikt nådigt bref den 9 juni 1899 uppdrog Kongl. Maj:t åt en komité att verkställa utredning, huruvida och på hvad sätt härens aflöningsystem i dess helhet kunde förenklas, och förordnade till ordförande i komitén generallöjtnanten m. m. *O. F. Taube* samt till ledamöter öfversten m. m. *S. G. A. Geijer*, öfversten m. m. *E. T. Grönwall*, dåvarande kanslirådet m. m. *C. H. Weidenhielm* och regementsintendenten m. m. *C. A. F. Wallgren*; den 10 november samma år erhöll expeditionschefen *Weidenhielm*, på ansökan, entledigande från ledamotskapet i komitén, och förordnades t. f. ombudsmannen hos arméförvaltningen, auditören vid Göta lifgarde, vice häradshöfdingen *M. Morton* till ledamot i komitén.

3) Genom nådigt bref den 17 november 1899 tillsattes en komité med uppdrag att verkställa utredning rörande ny organisation af sjöfästningsartilleriet och fasta minförsvaret jemte sammanhang härmed egande frågor, och förordnades till komiténs ordförande öfversten och chefen för Vaxholms artillerikår m. m. *C. O. Sylvander* samt till ledamöter öfversten m. m. *K. G. Bildt*, öfverstelöjtnanten m. m. *C. D. L. W. W:son Munthe*, kommandörkaptenen af 2:a graden vid flottan m. m. *O. L. Beckman*, kommandörkaptenen af 2:a graden m. m. *G. Dyrssen* och kaptenen vid Karlskrona artillerikår *H. Kjerrulf*.

Stockholm, kongl. landtförsvarsdepartementet den 26 mars 1900.

C. H. Weidenhielm.
Expeditionschef.

Sjöförsvarsdepartementet.

Uppgift angående de på föredragning af chefen för sjöförsvarsdepartementet tillsatta komitéer, hvilka ännu icke afgifvit slutligt utlåtande:

1) Kommission för afgifvande af förslag i vissa frågor rörande minväsendet, tillsatt den 24 januari 1896, bestående af 6 ledamöter, nemligen varfschefen vid flottans station i Stockholm, chefen för mindepartementet vid samma station, biträdande officeren vid nämnda departement, en i flottans stab tjenstgörande officer, som af sistbemälda chef dertill utses, den chefen för fasta minförsvaret biträdande miningeniör samt flottans kemist; varande genom särskilda nådiga bref föreskrifvet, att konteramiralen *J. Hägg* och professoren *W. Cronquist* fortfarande skola vara ledamöter i kommissionen, ehuru de upphört att vara, Hägg varfschef i Stockholm och Cronquist flottans kemist (komitéledamöterna åtnjuta ingen annan ersättning än rese- och traktamentsersättning för verkställande af erforderliga arbeten utom Stockholms stations område).

2) Komité för utredning af **vissa frågor rörande flottans station i Stockholm**, tillsatt den 10 februari 1899, bestående af 5 ledamöter, nemligen landshöfdingen *P. G. W. Isberg* såsom ordförande samt f. d. öfverdirektören *G. W. Svenson*, kommandören, numera konteramiralen *J. Hägg*, kommandörkaptenen *D. U. W. Linder* och byggmästaren vid flottans station i Stockholm, kaptenen *S. A. Ingelman* såsom ledamöter.

Stockholm den 24 mars 1900.

August Wall.

Civildepartementet.

Uppgift å samtliga komitéer och liknande beredningar, som af Kongl. Maj:t eller på grund af Kongl. Maj:ts bemyndigande blifvit inom kongl. civildepartementet tillsatta och fortfarande äro i verksamhet på sådant sätt, att de icke ännu till Kongl. Maj:t eller till vederbörande statsmyndighet afgifvit slutligt utlåtande i alla de ärenden, för hvilkas utredning respektive komité eller beredning blifvit tillsatt:

1) Revision af förordningen den 12 februari 1864 angående hvad i afseende å **passagerareångfartygs byggnad, utrustning och begagnande iakttagas bör**, tillsatt den 29 december 1896 af chefen för civildepartementet, enligt nådigt bemyndigande, för närvarande sex ledamöter: kommerserådet m. m. *Ernst Axel Günther* (ordförande), f. d. direktören vid mariningeniörsstaten m. m. *Johan Ludvig Frykholm*, föreståndaren för navigationsskolan i Göteborg, kaptenen m. m. *Julius Magnus Lagervall*, öfveringenjören vid Bergsunds mekaniska verkstad m. m. *Waldemar Jacobsen* (i hvad angår maskiner och ångpannor), befälhafvaren å ångfartyget Carl XV, sjökaptainen *Oskar Fredrik Hedborg* (såsom sakkunnig i sjömanskap) och föreståndaren för Siemens tekniska byrå, f. d. kommandörkaptenen m. m. *Carl Fredrik Ekermann* (i hvad angår elektrotekniska frågor).

2) Komité för **Sveriges deltagande i 1900 års verdensutställning i Paris**, tillsatt af Kongl. Maj:t den 16 juli 1897, för närvarande tjuguen ledamöter: generaldirektören m. m. *Anders Richard Åkerman*, rektorn m. m. *Bror Victor Adler*, fabriksidkaren m. m. *Robert Almström*, ledamoten af kongl. akademien för de fria konsterna m. m. *Gustaf Oskar Björck*, t. f. byråchefen m. m. *Nils Rudolf Curman*, disponenten för Uddeholmsverken m. m. *Carl Danielsson*, generalkonsuln m. m. *Edvard Fränckel*, fabriksdisponenten m. m. *William Gibson*, ingenjören m. m. *Carl Robert Lamm*, slottsarkitekten m. m. *Johan Fredrik Lilljekvist*, disponenten m. m. *Erik Johan Ljungberg*, geologen *Hjalmar Lundbohm*, arkitekten m. m. *Carl Oscar Möller*, disponenten m. m. *Åke Hjalmar Nordenfelt*, öfverdirektören, numera landshöfdingen m. m. *Albrecht Theodor Odelberg*, fabriksidkaren *Knut Söderblom*, verkställande direktören i Husqvarna vapenfabriks aktiebolag m. m. *Gustaf Wilhelm Sebastian Tham*, grosshandlanden m. m. *Arthur Thiel*, intendenten vid nationalmuseum m. m. *Gustaf Henrik Wilhelm Upmark*, professoren m. m. *Erik August Wijkander*, fru *Anna Wallenberg*, född von Sydow (adjungerad af komitéu enligt nådigt bemyndigande).

3) Revision i vissa afseenden af **förordningen angående befälet å svenska handelsfartyg** den 22 november 1878, reglementet för navigationsskolorna i riket den 6 juni 1890, förordningen angående sättet och ordningen för sjöfolks på- och afmönstring samt utfärdandet af sjömansrulla den 4 juni 1868 och reglementet för sjömanshusen i riket den 4 mars 1870, tillsatt af Kongl. Maj:t den 15 oktober 1897, bestående af två ledamöter: expeditionschefen m. m. *Carl Johan August Wall* och kommerserådet m. m. friherre *Hugo Rehbinder*, samt för närvarande tre sakkunnige biträden: ombudsmannen vid sjömanshuset i Malmö *J. P. Fagerlund*, kaptenen m. m. *Gustaf Oscar Wallenberg* och kaptenen m. m. *Sten Johan Theodor Claes Ankarcrona*.

4) Komité med uppdrag att inkomma med underdånigt utlåtande och förslag dels rörande ifrågasatt **lindring i konsulatafgifterna** för svenska fartyg, dels ock angående de åtgärder, som må kunna ytterligare vidtagas till beredande af lättnader för och till höjande af den svenska sjöfartsnäringen samt till främjande af Sveriges direkta utrikes handel, särskildt på affägsna länder, tillsatt af Kongl. Maj:t den 1 juli 1898, bestående af sju ledamöter: generaldirektören m. m. *Staffan Fredrik Robert Pehr Cederschiöld* (ordförande), skeppsbyggmästaren m. m. *Olof August Brodin*, generalkonsuln m. m. *Axel Johnson*, grosshandlanden m. m. *Olof Melin*, grosshandlanden m. m. *John Rettig*, kaptenen m. m. *Gustaf Oscar Wallenberg*, ångfartygsbefälhafvaren *Wilhelm Rudolf Willborg*.

5) Komité med uppdrag att efter utredning rörande de ändringar, som i syfte att ytterligare främja nykterheten kunna behöfva vidtagas i **förordningen angående försäljning af vin, maldrycker, kokadt kaffe och andra tillagade, icke spirituösa drycker** den 24 oktober 1885, afgifva förslag i ärendet, tillsatt af Kongl. Maj:t den 7 oktober 1898, bestående af åtta ledamöter: landshöfdingen m. m. *Filip August Boström* (ordförande), landssekreteraren m. m. *Matths Falk*, hemmansegaren *Gustaf Jansson i Krakerud*, professoren m. m. *Johan Peter Klason*, grosshandlanden m. m. *Ernst Fredrik Vilhelm Meijer*, assessoren *Gustaf Emil Sundberg* (ledam. o. sekr.), lektorn *Paul Peter Waldenström*, godsegaren m. m. *Gustaf Fredrik Östberg*.

6) Komité med uppdrag att, efter inhemtande af ärendet rörande upplysningar och ävägabrängande af öfrigt utredning i ämnet, afgifva underdånigt utlåtande och förslag till bestämmelser i fråga om **inrättande af förliknings- och skiljenämnder i tvister mellan arbetsgifvare och arbetare**, tillsatt af Kongl. Maj:t den 19 maj 1899, bestående af nio ledamöter: landshöfdingen m. m. *Karl Sigfrid Husberg*, ledamoten af Riksdagens Andra Kammare, valsmästaren *Anders Henrik Göthberg*, redaktören *Henrik Hedlund*, grosshandlanden m. m. *Frans Kristoffer Kempe*, ledamoten af Riksdagens Första Kammare, bruksdisponenten m. m. *Josua Hesekiel Kjellgren*, bokbindaren *Wilhelm Reslow*, fabriksdisponenten m. m. *Gustaf Wilhelm Sebastian Tham*, faktorn *Carl Gustaf Thor* samt verkstadsdirektören m. m. *Hjalmar Wessberg*.

Stockholm den 30 mars 1900.

Mauritz Sahlin.

Finansdepartementet.

Uppgift på komitéer under finansdepartementet:

1) Komitén för utredning i fråga om ändrade grunder för **den kommunala beskattningen**, tillsatt den 15 oktober 1897, 14 ledamöter, nemligen: filosofie doktorn *C. C. P. Herslow*, ordförande, godsegaren *E. H. Behm*, häradshöfdingen *G. J. G. A. Berg*, landskamereraren *P. A. H. Cavalli*, domänintendenten *O. Erickson*, civilingeniören *J. H. G. Fredholm*, f. d. ryttmästaren, friherre *J. T. Gripenstedt*, öfverdirektören grefve *H. Hamilton*, fullmäktigen i riksbanken *O. Jonsson* i Hof, filosofie doktorn *Ph. Leman*, filosofie doktorn *A. V. Ljungman*, landtbrukaren *I. Månsson* i Trää, grosshandlaren *J. Rettig* och kammarrättsrådet *J. Östberg*.

2) Komiterade för utarbetande inom finansdepartementet af förslag till bestämmelser rörande **vilkoren för anläggning och begagnande af elektriska ljus- och kraftledningar**, tillkallade af chefen för finansdepartementet jemlikt nådigt bemyndigande den 20 maj 1898, 7 ledamöter, nemligen: telefoninspektören *J. A. Alström*, majoren *O. A. Busch*, ingeniören *A. Decker*, hofrättsrådet *G. Ribbing*, t. f. byråchefen *F. B. Stafsing*, bruksegaren *V. H. S. Tham* och ingeniören *K. Wallin*.

3) Komitén för utarbetande af **nya stater för post- och telegrafverken**, tillsatt den 2 juni 1899, 7 ledamöter, nemligen: generaldirektören *C. E. G. B. Storckenfeldt*, ordförande, t. f. byråchefen *H. Th. Biörklund*, lektorn *S. G. von Friesen*, generalkonsuln *E. Fränckel*, hemmansegaren *P. Pehrson* i Törneryd, byråchefen *M. Wennman* och f. d. kaptenen *F. E. Pettersson*.

4) Komitén för utredning angående förändradt ordnande af **det civila pensionsväsendet**, tillsatt den 9 juni 1899, 5 ledamöter nemligen: generaldirektören *F. A. Anderson*, ordförande, civilingeniören *J. H. G. Fredholm*, professorn *A. Lindstedt*, hemmansegaren *C. Persson* i Stallerhult och godsegaren *W. Walldén*.

5) Komitén för utredning beträffande de mera betydande **vattenfall** i landet, hvilka helt och hållet eller delvis kunna anses vara i statens ego m. m., tillsatt den 9 juni 1899, 7 ledamöter, nemligen: landshöfdingen *A. G. J. Svedelius*, ordförande, kommandörkaptenen *C. F. Ekermann*, borgmästaren *O. V. Lundberg*, grosshandlaren *S. Norström*, kaptenen *H. B. Richert*, geologen *F. V. Svenonius* och bruksdisponenten *V. H. S. Tham*.

6) Komiterade för utarbetande inom finansdepartementet af förslag till **ändring i gällande stadganden angående tillhandahållande af tidningar genom postverkets försorg**, tillkallade af chefen för finansdepartementet jemlikt nådigt bemyndigande den 19 maj 1899, 5 ledamöter, nemligen: aktuarien *F. A. A. Grönwall*,

redaktören *E. Hammarlund*, professorn *E. W. Montan*, landtbrukaren *I. Månsson* i Trää och postdirektören *H. L. P. Winroth*.

7) Komitén för utredning rörande åtgärder för beredande af **tillfälle för mindre bemedlade arbetare att på landsbygden förvärfva sig egna hem m. m.**, tillsatt den 10 juli 1899, 7 ledamöter, nemligen: häradshöfdingen *O. H. L. Claëson*, ordförande, bruksegaren *G. Benedicks*, öfveringenjören *J. H. Magnét*, direktören *S. Palme*, f. d. kaptenen *H. F. A. E. Pantzarhielm*, hemmansegaren *P. G. Petersson* i Fräntorp och lektorn *P. P. Waldenström*.

Stockholm den 23 mars 1900.

Gustaf Munthe.

Ecklesiastikdepartementet.

Uppgift från ecklesiastikdepartementet å komitéer och liknande beredningar, som af Kongl. Maj:t eller på grund af Kongl. Maj:ts bemyndigande blifvit tillsatta och fortfarande äro i verksamhet på så sätt, att de icke ännu till Kongl. Maj:t eller till vederbörande statsmyndighet afgifvit slutligt utlåtande i alla de ärenden, för hvilkas utredning respektive komité eller beredning blifvit tillsatt:

1) 1896 den 16 oktober uppdrog Kongl. Maj:t åt en komité att verkställa utredning af frågan om **åtgärder för beredande af lämplig uppfostran dels åt minderåriga förbrytare, dels åt vanartade och i sedligt afseende försummade barn.** Denna komité afslutade den 26 oktober 1898 sin verksamhet, såvidt den afsåg förnämnda ämne eller uppfostran åt minderåriga förbrytare, men är fortfarande samsatt med den andra, komitén förelagda uppgift eller uppfostran åt vanartade och i sedligt afseende försummade barn. Sedan en del af komiténs ledamöter sålunda afslutat sina arbeten, utgöres komitén numera af biskopen *A. G. L. Billing* såsom ordförande samt sex ledamöter, nemligen generaldirektören *P. S. Wieselgren*, landssekreteraren *A. H. Bagge*, ledamoten af Riksdagens Andra Kammare *Hans Andersson* i Nöbbelöf, rektorn *J. A. O. Wickbom*, folkskoleinspektören *G. Insulander* samt ledamoten af Riksdagens Andra Kammare folkskolläraren *Fridtjuv Berg*. Någon ändring i komiténs sammansättning har efter dess tillsättande icke egt rum.

2) 1897 den 22 oktober tillsatte Kongl. Maj:t en komité för åstadkommande af **utredning och förslag beträffande ändrade grunder för presterskapets aflöning m. m.** Till ordförande i komitén förordnades presidenten m. m. *H. L. Forssell*. Till ledamöter förordnades följande 13 personer: hemmansegaren *Hans Andersson* i Nöbbelöf, biskopen *A. G. L. Billing*, hemmansegaren *A. P. Danielson* i Dyestad, bruksdisponenten *C. Danielsson* å Risberg, komministern i Falun *G. Ekström*, bruksegaren *C. Lundberg*, assessoren *H. Odencrants*, kontraktsprosten *O. W. Redelius*, kontraktsprosten *P. Sörensson*, bruksdisponenten *V. H. S. Tham*, kontraktsprosten *D. E. Wamberg*, landssekreteraren *A. Westrin* och lektorn *H. R. Wähländer*.

Af ledamöterna hafva A. P. Danielson och Odencrants afidit samt Billing, Lundeberg och Westrin på begäran entledigats; hvaremot till ledamöter ytterligare förordnats: ingenjören *S. O. Nylander* (^{26/11} 1897), biskopen *N. J. O. H. Lindström* (^{27/8} 1898), f. d. bergsbruksidkaren *J. Johansson* i Noraskog (^{27/8} 1898) och häradsböfdingen *L. H. Montelius* (^{19/1} 1900), den sistnämnde dock endast under behandlingen af ett inom komitén utarbetadt förslag till ordnande af presterskapets byggnadsskyldighet m. m.

3) 1898 den 11 mars tillsattes af Kongl. Maj:t en komité för vidtagande af åtgärder för utförande af en **gradmätning på Spetsbergen**. Komitén består af *H. K. H. Kronprinsen* såsom ordförande samt sex ledamöter, nemligen professorerna friherre *A. E. Nordenskiöld*, *P. G. Rosén*, *N. C. Dunér* och *G. Mittag-Leffler*, läraren vid Stockholms högskola friherre *G. J. De Geer* samt lektorn vid tekniska högskolan *E. Jüderin*. Någon ändring i komiténs sammansättning har efter dess tillsättande icke egt rum.

4) 1899 den 19 maj tillsatte Kongl. Maj:t en komité med uppdrag att efter verkställd utredning afgifva underdånigt betänkande och förslag till förändrade bestämmelser i fråga om **tillsättande af lärarebefattningar vid rikets universitet och karolinska mediko-kirurgiska institutet samt i afseende å docentinstitutionen**, med rätt för komitén att i sammanhang härmed föreslå de ändringar i öfrigt i nu gällande föreskrifter, hvilka af komiténs omförmälda förslag kunna föränledas. Till ordförande i denna komité förordnades biskopen i Lunds stift *A. G. L. Billing* och till ledamöter följande fem personer, nemligen bibliotekarien vid universitetsbiblioteket i Upsala *C. Annerstedt*, professorn vid universitetet i Upsala *O. Hammarsten*, bibliotekarien vid universitetsbiblioteket i Lund *E. Tegnér*, professorn vid karolinska mediko-kirurgiska institutet greve *K. A. H. Mörner* samt professorn vid universitetet i Lund *E. A. Kallenberg*. Af ledamöterna har bibliotekarien Tegnér numera afidit, utan att ny ledamot i hans ställe ännu blifvit tillsatt. I öfrigt har någon ändring i komiténs sammansättning icke egt rum.

5) 1899 den 26 maj uppdrog Kongl. Maj:t åt en komité att efter erforderlig utredning afgifva yttrande och förslag dels i afseende å **inrättande vid rikets fullständiga och femklassiga allmänna läroverk af en under offentlig kontroll ställd och af viss kompetens åtföljd afgangsexamen för lärjungar**, som vid 15—16 års åldern önska sluta sin skolgång, samt till de ändringar i läroverkens organisation, som dermed stå i samband, dels ock beträffande väckta frågor rörande **förbättring i aflöningsförmånerna för de ordinarie lärarne vid de allmänna läroverken**, samt angående ökning af antalet ordinarie lärarebefattningar vid dessa läroverk. I viss mån är komiténs uppdrag vidgad genom Kongl. Maj:ts den 13 oktober 1899 komiténs meddelade befallning att afgifva det utlåtande och förslag till inrättande, indragning eller förändring af allmänna läroverk och pedagogier, hvartill förhållandena kunde föränleda. (Uppslag härtill gafs genom ett större antal framställningar rörande dessa läroanstalters ombildning.) Ko-

mitén består af professorn vid universitetet i Upsala *Th. M. Fries* såsom ordförande samt fjorton ledamöter, nemligen professorn vid universitetet i Lund *O. N. Th. Ahnfelt*, rektorn vid allmänna läroverket i Vexjö *A. H. Andersson*, extra ordinarie professorn vid universitetet i Upsala *S. J. Boëthius*, lektorn vid högre real-läroverket i Göteborg *C. F. E. Carlson*, adjunkten vid allmänna läroverket i Skara *H. M. Dahlgren*, lektorn vid allmänna läroverket i Malmö *E. R. L. Darin*, rektorn vid högre allmänna läroverket å Södermalm i Stockholm *C. von Friesen*, lektorn vid högre latinläroverket å Norrmalm i Stockholm *N. J. Höjer*, f. d. kaptenen, grefve *Ph. O. L. Klingspor*, landtbrukaren *O. Larsson* i Mörtlösa, lektorn vid högre real-läroverket i Stockholm *C. A. Lindhagen*, lektorn vid Nya elementarskolan i Stockholm *P. E. Lindström*, kyrkoherden i Österhaninge pastorat, kontraktsprosten *A. T. Pettersson* och rektorn vid allmänna läroverket i Enköping *F. W. Amark*. Någon ändring i komiténs sammansättning har efter dess tillsättande icke egt rum.

6) 1899 den 6 oktober medgaf Kongl. Maj:t, på derom gjord underdänig framställning, att af chefen för ecklesiastikdepartementet finge inkallas till antalet högst fem sakkunnige personer för att inom departementets byrå för ärenden angående folkundervisningen biträda vid utredningen af **vissa frågor rörande folkskoleväsendet**. För att företaga berörda utredning inkallade chefen för nämnda departement den 17 oktober 1899 följande fem personer, nemligen folkskoleinspektörerna *I. A. Lyttkens*, *G. Insulander*, *C. R. Sundell*, *C. O. Arcadius* och *C. C. L. Leidesdorff*. Dessa sakkunnige hafva ännu icke fullständigt avslutat sina arbeten.

Stockholm den 26 mars 1900.

Emil Sundberg.

Af förestående framgår:

att vid tiden för uppgifternas meddelande 25 dylika komitéer eller beredningar voro i verksamhet;

att den äldsta af dem blifvit tillsatt den 24 januari 1896 och den yngsta den 17 november 1899;

att hela antalet ledamöter i dessa komitéer och beredningar utgör 195;

att af dem dock 1 samtidigt är ledamot i *tre* komitéer samt 14 i *två* komitéer, hvadan antalet personer, som äro sysselsatta i nu arbetande komitéer i verkligheten uppgår till 179 — allt naturligtvis förutom deras kanslier.

Utöfver hvad här meddelats önskar motionären uppgifter å mellan hvilka tider komitéerna eller deras subkomitéer under det senaste året sammanträd samt huru långt deras arbeten under senaste året fortskridit. Då komitéerna icke för närvarande äro anbefalda att härom lämna årliga uppgifter till

Kongl. Maj:t, hafva dessa uppgifter ej med samma lätthet som de föregående kunnat nu erhållas genom departementen, och att från hvarje särskild komité inhemta upplysningar skulle tagit alltför lång tid. För att komma till klarhet om den nu föreliggande frågans omfattning och betydelse äro dessa uppgifter ej heller nödvändiga. De redan meddelade upplysningarna torde helt visst vara tillräckliga för att Riksdagens ledamöter skola komma till insigt derom, att komitéväsendet för närvarande har i vårt offentliga lif en sådan betydelse, att en anordning i den riktning motionären ifrågasatt måste anses både befogad och dertill äfven särdeles gänelig.

En dylik årlig redogörelse vore egnad att bringa reda och öfverskådlichkeit med afseende på en mängd under utredning varande frågors aktuella ställning. Riksdagens ledamöter sattes härigenom i tillfälle att följa en frågas hela gång; onödiga motioner kunde undvikas, men ock, der så befunnes nödigt, ett ingripande i rätt tid ega rum. Det önskemål, som i herr C. J. Öbergs motion vid innevarande års riksdag blifvit uttaladt, eller att Riksdagens ledamöter måtte tidigare än hittills erhålla komitétrycket, skulle äfvenledes genom en dylik redogörelse varda främjadt så till vida, som den riksdagsman, hvilken intresserade sig för en viss fråga, bättre än nu är fallet kunde beräkna den rätta tidpunkten, då han hade att till riksgäldskontoret insända requisition å ett önskad komitéutlåtande.

Någon svårighet för Kongl. Maj:t att lemna de ifrågavarande uppgifterna kan ej gerna tänkas. Saken torde enklast kunna lösas på det sätt, att samtliga nu befintliga komitéer af Kongl. Maj:t eller vederbörande departementschefer anmodas att, så länge de äro i verksamhet, vid hvarje års slut insända de uppgifter, hvarom nu är tal; och komitéer, som hädanefter tillsättas, kunna redan från början erhålla en dylik instruktion.

Redogörelsen i fråga bör naturligtvis, för att blifva Riksdagens ledamöter till fullt gagn och särskildt med fästadt afseende på dess betydelse vid väckandet af motioner, helst utdelas genast vid riksdagens början — lämpligast måhända som bihang till »Berättelse om hvad i rikets styrelse sedan sista riksdags sammanträde sig tilldragit», i hvilken redan förut intagas korta uppgifter å under året nytillsatta komitéer.

På grund af hvad sålunda blifvit anfördt får utskottet hemställa,

att Andra Kammaren ville för sin del besluta, att Riksdagen i skrifvelse till Kongl. Maj:t anhåller, att Kongl. Maj:t måtte årligen meddela Riksdagen redogörelse för de af Kongl. Maj:t eller på grund af Kongl.

Maj:ts bemyndigande tillsatta komitéers och liknande beredningars verksamhet, med uppgift om när respektive komitéer och beredningar blifvit tillsatta, hvilka deras ledamöter äro, mellan hvilka tider de och deras underafdelningar under det senaste året sammanträdt samt huru långt deras arbeten under senaste året fortskridit.

Stockholm den 26 april 1900.

På utskottets vägnar:

EMIL HAMMARLUND.